

3. Жемела Г. П., Писаренко П. В. Удосконалення технології вирощування екологічно чистого і якісного зерна озимої пшениці // Зб. наукових праць Уманського державного аграрного університету (спеціальний випуск. Біологічні науки і проблеми рослинництва). – Умань. – 2003. – С. 702–707.

4. Блохин Н. И., Жемела Г. И. Повышение качества зерна // Пшеница. – К.: Урожай, 1977. – С. 220–239.

5. Чайка А. И. Влияние выращивания и некоторых агротехнических приемов на урожайность и содержание белка в зерне озимой пшеницы // Селекционные и агротехнические пути повышения урожайности зерновых колосовых культур. – Мироновка. – 1992. – С. 147–158.

6. Овчарук О.В. Хімічний аналіз в сільському господарстві: навчальний посібник / О.В. Овчарук, О.В. Овчарук, Л.Й. Роговик, Т.В. Коваль. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 505 с.

УДК 332.3

ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗПОДІЛУ ЗЕМЕЛЬ ЗА ЇХ КАТЕГОРІЯМИ

М'ялковський Р.О., доктор с.-г. наук, доцент,

Потапський Ю.В., кандидат с.-г. наук, доцент

Лобунько Ю.В., кандидат економічних наук

E-mail: maljukkr_777@ukr.net

Подільський державний аграрно-технічний університет

Сучасний період соціально-економічного розвитку України характеризується усе більше зростаючою роллю систем управління й, насамперед, управління територіальним розвитком землекористування, що визначають сьгоднішні й перспективні умови якості життя більшості населення. Забезпечення стійкості, збалансованості й соціальної орієнтації функціонування територіальних утворень неможливо без проведення ретельно вивіреної земельної політики й ефективного використання земельних ресурсів, подолання деструктивності окремих ланок розвитку міських і сільських територій, стимулювання внутрішніх і зовнішніх зв'язків усього спектра земельно-майнових комплексів. Особливо загострилася дана проблема в період реформування системи державного й муніципального управління.

Сучасний підхід до вирішення завдань територіального розвитку землекористування здійснюється з позицій, що не мають загальної соціально-економічної спрямованості, тому що земельний ринок, з одного боку, об'єктивно прагне до перетворення в товар земельних ділянок, особливо сільськогосподарського призначення, і одержання доходів, а, з іншого боку, він повинен урахувати вимоги соціальної та екологічної спрямованості використання земель.

Тому орієнтація винятково на ринковий підхід не завжди відповідає оптимальному процесу територіального розвитку землекористування. Крім того, у вирішенні завдань територіального розвитку вноситься певна частка суб'єктивізму управлінських структур, що не створює цілісної уяви про потреби функціонального використання земель сільських і міських територій. Це пов'язано, у першу чергу, з інвестиційною непривабливістю земель й об'єктів, використовуваних соціальною сферою та для природоохоронних цілей, що не приносить очевидної комерційної вигоди.

При становленні ринково-орієнтованої і екологічно-безпечної економіки в Україні принципи функціонального використання й розвитку землекористування вимагають врахування соціально-економічних та екологічних потреб.

Удосконалювання й розвиток розподілу (перерозподілу) земель в межах територіальних соціально-економічних утворень є складним завданням, для вирішення якого необхідна розробка нової методики, заснованої на проведених земельно-оцінних роботах, зборі й обробці відомостей державного земельного кадастру. Разом з тим необхідно розглядати територію територіальних громад як єдину систему й об'єктивно оцінювати вплив функціонального використання земель на їх розвиток. Такий підхід обумовлює особливі вимоги до методики, яка повинна забезпечувати можливість моделювання складних функціональних взаємозв'язків й оцінки перспективи розподілу (перерозподілу) земель.

Поняття «ефективність» є похідним від терміна «ефект», що утворився від латинського слова «effectus» – виконання, результат причини чи дії. Звідси термін «ефективність» (від лат. «efficientia») можна пояснити як результативність певного проекту, процесу, яким вимірюють відношення між одержаним результатом і використаними при цьому ресурсами.

Ефективний розподіл (перерозподіл) земель – це процес формування економічно вигідних і екологічно збалансованих напрямів використання земель сільськогосподарського призначення за допомогою дієвих економічних, екологічних, правових і соціальних механізмів.

Показники прибутку та рівня рентабельності для підприємства є надзвичайно цінним аналітичним матеріалом для прийняття виробничих і фінансових рішень. Водночас у них не враховані витрати, яких зазнає держава в процесі розподілу (перерозподілу) земель, тому на регіональному та державному рівні ці показники є слабо інформативними. З огляду на це необхідно розглядати ефективність розподілу (перерозподілу) земель з різних сторін: екологічної, соціальної, технологічної, економічної та бюджетної.

Щоб аналізувати ефективність розподілу (*перерозподілу*) земель, слід визначитися з класифікацією видів і форм землекористування як об'єкта управління. Враховуючи, що в процесі земельної реформи склалася ситуація, в якій крім поділу земель за їх категоріями, цільовим призначенням та угіддями, з'явився поділ за формами власності та формами землекористування, найбільші зміни проходили в землекористуванні громадян, сільськогосподарських та підприємствах рекреаційної діяльності.

Нові напрями розподілу (*перерозподілу*) земель обумовлюють необхідність визначення основних видів та форм землекористування за участю суб'єктів у формуванні середньорічного попиту розподілу (*перерозподілу*) земель.

УДК 634.54

ВПЛИВ СХЕМИ САДІННЯ ФУНДУКА НА ЯКІСТЬ КОРЕНЕВОЇ СИСТЕМИ САДЖАНЦІВ

Никитюк В.І., Сіньков Н.І., магістранти
Подільський державний аграрно-технічний університет

Постановка проблеми. Фундук займає одне з провідних місць серед горіхоплідних культур. У світовому виробництві посідає третє місце після мигдалю та волоського горіха, але в Україні це практично нова плодова культура. Причинами недостатнього розвитку культури фундука є відсутність адаптованих до умов сортів та садивного матеріалу вітчизняних сортів, придатних для створення інтенсивних насаджень. При цьому, природний потенціал України дозволяє забезпечити внутрішні потреби у горіхах і вийти на зовнішній ринок із конкурентними пропозиціями для харчової та кондитерської промисловості. Актуальним на сьогодні є розроблення сучасних елементів технології вирощування садивного матеріалу вітчизняних сортів фундука.

Виклад основного матеріалу. Фундук (*Corylus maxima* Mill.) є цінною культурою, яка дає важливий харчовий продукт. Горіхи багаті на поживні речовини, а за калорійністю (понад 700 кілокалорій) залишили позаду рибу та м'ясо. У ядрах містяться невисихаюча жирна олія (58-72 %), яка добре засвоюється організмом, білки (14-18 %), вуглеводи (3-8 %), вода (4,8 %), крохмаль (9,9 %), усі 20 амінокислот, необхідних людському організму, 9 вітамінів, представлених переважно токоферолами, відомими як вітамін Е, каротин, біотин, макро- і мікроелементи та інші корисні речовини.

В Україні загальна площа під фундуком у господарствах усіх категорій і форм власності не перевищує 0,3 тис. га (за даними Держкомстату України).

Урожайність цих насаджень становить у середньому 5 ц/га, у тому числі на землях сільськогосподарського підприємств – 0,8, у господарствах населення – 11,3 ц/га. Валові збори горіхів у культивованих насадженнях фундука не перевищують 10-20 т на рік.

Фундук розмножується насіннєвим і вегетативним способами. Перевага вегетативного розмноження порівняно з насіннєвим полягає в тому, що воно дозволяє зберегти в потомстві всі господарсько-біологічні властивості материнської рослини. Крім того, такі рослини на 2-3 роки раніше вступають у пору плодоношення, ніж розмножені насінням.